

העדים נעשים זוממין מעידין אנו באיש פלוני שהוא בן גרושה או בן חלוצה אין אומרים יעשה זה בן גרושה או בן חלוצה תחתיו אלא לוקה ארבעים מעידין אנו באיש פלוני שהוא חייב לגלות אין אומרים יגלה זה תחתיו אלא לוקה ארבעים:

ת"ר ד' דברים נאמרו בעדים זוממין אין נעשין בן גרושה ובן חלוצה ואין גולין לערי מקלט ואין משלמין את הכופר וואין נמכרין בעבד עברי משום ר"ע אמרו אף אין משלמין ע"פ עצמן אין נעשין בן גרושה ובן חלוצה כדאמרן ואין גולין לערי מקלט כדאמרן ואין משלמין את הכופר קסברי כופרא כפרה והני לאו בני כפרה ניהו

ב. רמב"ם | עדות פרק כ', ח'

עדים שהעידו על אחד והרשיעוהו רשע שאין בו לא מלקות ולא מיתה ולא חיוב ממון ואחר כך הוזמנו, הרי אלו לוקין אף על פי שלא זממו להלקות זה ולא לחייבו ממון, כיצד העידו על כהן שהוא חלל כגון שהעידו בפנינו נתגרשה אמו או נחלצה במקום פלוני ביום פלוני והוזמנו הרי הן לוקין, וכן אם העידו על אדם שהרג בשגגה והוזמנו לוקין ואינן גולין, העידו על שורו של זה שהרג הנפש והוזמנו, הרי הן לוקין ואין משלמין את הכופר, העידו עליו שנמכר בעבד עברי והוזמנו לוקין, וארבעה דברים אלו מפי הקבלה הן.

ג. סנהדרין י.

ואמר רבא פלוני בא על נערה המאורסה והוזמנו נהרגין ואין משלמין ממון בתו של פלוני והוזמנו נהרגין ומשלמין ממון ממוון לזה ונפשות לזה ואמר רבא פלוני רבע השור והוזמנו נהרגין ואין משלמין ממון שורו של פלוני והוזמנו נהרגין ומשלמין ממון ממון לזה ונפשות לזה

ד. רמב"ם | נזקי ממון פרק י', ט'

אין הבהמה נסקלת אם המיתה עד שתתכוון להזיק למי שהיא חייבת עליו סקילה, אבל שור שהיה מתכוון להרוג את הבהמה והרג את האדם, נתכוון לנכרי והרג בן ישראל, נתכוון לנפלים והרג בן קיימה פטור מן המיתה, ואם היה מועד הבעלים חייבין בכופר, או בקנס אם המית עבד, אף על פי שהרג בלא כוונה הואיל והוא מועד לזה.

תשלומין ומלקות בעדים זוממין

מתני' מעידין אנו

באיש פלוני שחייב לחבירו מאתים זוז ונמצאו זוממין לוקין ומשלמין שלא השם המביאן לידי מכות מביאן לידי תשלומין דברי ר' מאיר וחכ"א הכל המשלם אינו לוקה

בשלמא לרבנן כדרי רשעתו כתיב משום רשעה אחת אתה מחייבו ואי אתה מחייבו משום שתי רשעיות אלא רבי מאיר מ"ט אמר עולא גמר ממוציא שם רע מה מוציא שם רע לוקה ומשלם אף כל לוקה ומשלם מה למוציא שם רע שכן קנס סבר לה כד' עקיבא דאמר עדים זוממין קנסא הוא

ה. בבא קמא צח.

ואמר רבה יהצורם אוזן פרתו של חבירו פטור מאי מעמא פרה כדקיימא קיימא דלא עבד ולא מיד

ו. בבא קמא ד-ה.

תני רב אושעיא שלשה עשר אבות נזיקין שומר חנם והשואל נושא שכר והשוכר נזק צער וריפוי שבת וכושת וארבעה דמתני' הא תליסר

תני ר' חייא עשרים וארבעה אבות נזיקין תשלומי כפל ותשלומי ארבעה וחמשה ונגב וגולן ועדים זוממין והאונס והמפתה ומוציא שם רע והמטמא והמדמע והמנסך והני תליסר הא עשרים וארבעה ורבי אושעיא מאי מעמא לא תני הני בממונא קמיירי בקנסא לא קמיירי נגב וגולן דממונא הוא ליתני הא קתני ליה שומר חנם והשואל ורבי חייא נמי הא תנא ליה שומר חנם והשואל תני ממונא דאתא לידיה בהיתירא וקתני ממונא דאתא לידיה באיסורא עדים זוממין דממונא הוא ליתני סבר לה כר"ע דאמר אין משלמין על פי עצמן

ועדים זוממין.
פירש ריב"ז דלפילי שלם על פי העדים זוממין חייבין דלא שייך בממון כלשך זמם ולא כלשך עשה דלפשיך בחזרה ור"י מפרש דלא לריך להאי טעמא דגבי ממון ממידינן להו נקי דגבי ממון עונשין מן הדין והא דלמתינן במכות (דף ע"ג) הלכו און נהרגים היינו משום דהמס און עונשין מן הדין:

ט. רמב"ם | עדות פרק כ', ב'

נהרג זה שהעידו עליו ואחר כך הוזמנו אינן נהרגין מן הדין, שנאמר כאשר זמם לעשות ועדיין לא עשה ודבר זה מפי הקבלה, אבל אם לקה זה שהעידו עליו לוקין, וכן אם יצא הממון מיד זה ליד זה בעדותן חוזר לבעליו ומשלמין לו. השגת הראב"ד נהרג זה שהעידו עליו וכו'. א"א שבוש הוא זה.

י. כריתות כד.

והוזמו עדי. ללמך שנגמל דינו לסקל: וזה נו. דהפקר הוא משנגמל דינו: אמר רבי כרוספדאי אמר ר' יוחנן ישור הנסקל שהוזמו עדיו כל המחזיק בו וזה בו

יא. שו"ע חו"מ | סימן א'

ד. דיני דגרמי, וכן דין המוסר לאנסיין, דנין אותו דינינים שאינם סמוכים בא"י. הגה: עדים שהעידו עדות שקר והוזמו, והוציאו ממון על פיהם ואי אפשר למיהדר, דנין אותם ומחייבין אותם לשלם (מרדכי ריש פרק החובל). ועיין לקמן סימן כ"ט סעיף ב'.

יב. רמב"ם | עדות פרק כ"א, י'

... וכן שנים שהעידו על זה שבא על נערה המאורסה והוזמו נהרגין ואין משלמין, בא על בתו של פלוני והוזמו נהרגין ומשלמין הקנס לאביה, פלוני רבע השור והוזמו נסקלין ואין משלמין, שורו של פלוני נסקלין ומשלמין דמי השור לבעל השור, וכן כל כיוצא בזה.

יג. כתובות לב.

א"ר אילעא בפירוש ריבתה תורה עדים זוממין לתשלומין היכן ריבתה תורה מכדי כתיב ועשיתם לו כאשר זמם לעשות לאחיו יד ביד למה לי דבר הניתן מיד ליד ומאי ניהו ממון חובל בחבירו נמי מכדי כתיב כאשר עשה כן יעשה לו כן ינתן בו למה לי דבר שיש בו נתינה ומאי ניהו ממון ורבי יוחנן מ"ט לא אמר כעולא אם כן בטלת ערות אחותך לא תגלה חובל בחבירו נמי